

DET INTERNASJONALE MISJONSRÅDS FEMTIÅRS JUBILEUM

a v

HAAKON FLOTTORP

Søndag 14. august feiret 1500 misjonærer, prester og lekfolk fra hele verden det Internasjonale Misjonsråds 50-års jubileum i Edinburgh i Skottland.

Da William Carey i slutten av 1700-tallet slo til lyd for hedningemisjon, tenkte han på en felles kristen misjonsinnsats. Men han måtte reise ut som baptistenes utsending. Ved Serampore College fikk han imidlertid laget det slik at også andre enn baptister kunne være med i skolens styre. Da Skrefsrud senere kom til India, støttet han seg til baptistene før Santalmisjonen ble stiftet. Carey drømte også om konferanser mellom misjonærer «fra alle samfunn, fra alle verdenshjørner, omtrent hvert tiende år», men misjonsledere gjennom hele 1800-tallet tok ham ikke alvorlig. Først 14. juni 1910 kunne man samles til felles drøftinger i Edinburgh, under ledelse av John R. Mott og med J. M. Oldham som sekretær. Det har vist seg å være begynnelsen til en ny æra i misjonsarbeidet, og et avgjørende vendepunkt til oppfyllelsen av Jesu bønn: at de alle må være ett (Johs. 17, 11ff.).

Misjonsmøtet i Edinburgh kom til å bane vegen for den økumeniske rørslen, for forståelsen av at vi ikke bare som enkelte kristne skal kunne ha samfunn med hverandre i Kristus, men at vi også som kirker må kunne erkjenne vår enhet i Ham som er Kirkens Herre, og ikke opptre på en slik måte at vi i praksis fornekker det vi forkynner i ord. I dag er der en voksende erkjennelse av at misjonsarbeidet ikke kan nå sitt mål dersom ikke spliden mellom misjonsorganisasjoner og mellom kirkene kan heles. Det var i denne ånd at representanter for de forskjellige kirker og misjonsorganisasjoner samlet seg i det gamle gudshus, St. Giles-katedralen i Edinburgh, for å bekjenne sin synd og sin tro, og takke Gud for det som tross menneskelig skrøpeligheit er skjedd i disse 50 årene. Det ble et mektig vitnesbyrd om Kristi herrevelde, et inspirerende kall til ny misjonsinnsats.

De fleste av de offisielle utsendinger kom fra St. Andrews, hvor Kirkenes Verdensråd og det Internasjonale Misjonsråd hadde latt sine mange komiteer møte gjennom hele august — for å sikre en fyldig og representativ deltakelse ved misjonsjubileet. Nå går det ingen tog fra St. Andrews

om søndagen. Men det felleskirkelige råd for Storbritannia hadde ordnet med ekstratog på 8—10 vogner, som forlot St. Andrews etter den felles gudstjeneste i Universitetskirken kl. 9.30. Ved ankomsten til Edinburgh ble vi kjørt i busser til Rådhuset, hvor byen Edinburgh ga en lunsj for samtlige deltakere (ca. 250), med velkomsthilsen av borgermesteren. Kl. 14.45 var alle de som ikke skulle gå i prosesjonen, på plass i St. Giles, sammen med menighetene i byen. Kl. 14.50 kom byrådet, fulgt av hellebardbærende tjenere i fargerike, middelalderlige uniformer. Kl. 14.55 ankom enkedronningen med følge, og ble vist sine plasser i koret. Så fulgte et øyeblikks stillhet, og kl. 15 stemte trompetblåserne fra Royal Corps of Signals i med den samme fanfare som var blitt brukt ved dronning Elizabeth IIs kroning, og prosesjonen av geistlige og lekfolk i fargerike drakter skred opp den lange midtgangen til koret, med Felleskirkerådets representanter for britiske misjonsselskap, Kirkenes Verdensråd (med biskop Støylen), det Internasjonale Misjonsråd, Misjonskonferansen 1910, og de skotske arrangører med dem som skulle forrette ved gudstjenesten. Til slutt kom katedralens eget presteskap samt erkebiskopen av Canterbury og moderator for den Skotske Kirke.

Soknepresten intimerter med ord som minnet om 1910 og om vår forpliktelse til sammen å forkynne evangeliet for all verden. Etter at menighet og kor hadde sunget Salme 100, kalte dr. Baëta fra Ghana oss til bønn og syndsbejennelse ut fra de tekstene i Bibelen som taler om *vintreet* og *grenene*: «Du speider etter en kjærlighet som omfatter alle mennesker, og du finner så ofte hårde hjerter. Du speider etter frelsesfryd, og finner kolde sinn, Du speider etter fred i din kirke, og Du finner strid, Du speider etter tålmodighet, og finner intoleranse — Herre, forbarm deg over oss!» — hvortil menigheten svarte: «Herre, tilgi oss!» «Der du leter etter mildhet, og finner stridbarhet, der Du leter etter godhet, og finner synd, der Du leter etter tro, og finner frykt, der du leter etter ydmykhet, og finner stolthet, Der du leter etter selvkontroll, og finner selvrådighet — Herre, forbarm deg!» Menigheten: «Herre, tilgi!» «Alt det som er uten frukt — fordi vi ikke har dyrket vingårdens jord — fordi vi ikke har tatt korset opp — fordi vi har stolt på menneskemakt og menneskevisdom — fordi vi ikke har maktet å se Deg i alt det som er Ditt — fordi vi har vært selvisk likegyldige i vårt forhold til andre grener på Ditt vintre — fordi vi ikke har holdt dine bud og blitt i din kjærlighet — fordi vi så lett har glemt den verden som Kristus døde for — tilgi oss, Herre, og gi frukt!» Menigheten: «Foruten Deg kan vi intet gjøre.»

I tillit til Guds ords løfte om syndernes forlatelse og nytt liv ble så botsbønnen avsluttet: «Herre, vi har lagt fram for deg vår uvitenhets og vår egenviljes synder. Løft våre hjerter til kjærlighet og kraft og hengivelse, så vi, rensed fra skyld og skam, kan stå fram som dine tjenere

og vitner i et nytt liv, ved Jesus Kristus, vår Herre, Amen.» Så kunne salmesangen løfte taket i middelalderkatredalen: «Lov Jesu namn og herredom, høgenglar i hans slott!»

Formannen for sentralkomiteen i Kirkenes Verdensråd, den amerikanske lutherske biskop Franklin Clark Fry, leste Es. 2, 1—5, om hvordan folkene i de siste dager skal samles til Guds hus og smi sine sverd om til hakker og sine spyd om til vingårdskniver. Forventningens bue ble spent — og så trådte J. H. Oldham fram, han som var sekretær for møtet i 1910, nå 86 år gammel. Han leste den tekst som ga møtets grunnakkord, Johs. 15, 1—16, Jesu ord om det sanne vintre: «Jeg er vintreet, I er grenene. Den som blir i meg, og jeg i ham, han bærer mye frukt. For uten meg kan I intet gjøre.» Den svære forsamling svarte ved sammen å bekjenne den tro som siden apostlenes dager har båret Kirken. Etter at generalsekretæren i Kirkenes Verdensråd, dr. Visser 't Hooft, hadde redegjort for det som skjedde for 50 år siden og det som senere er grodd fram, slik professor John Baillie hadde lagt det til rette i sitt manuskript (selv var han ved sykdom forhindret fra å være til stede), kom så forsamlingens forbønn for vintreets forskjellige grener: «Sett oss i ditt ansikts lys, så skal vi bli helet!» Kristne fra Asia, Australia, Sør-Amerika, Europa, Nord-Amerika, Afrika sa fram bønnene på sitt eget språk, mens vi andre kunne følge med i den trykte, engelske gjengivelsen. Lekmannen Jacob ba på Asias vegne: «Fortsett med å sende oss arbeidere! Frels Asias kirker fra lunkenhet og selvopptatthet! Styrk dem i alle fristelser!» Australia ba om frelse fra de fristelser og farer som følger med materiell overflod, Europa om styrke for alle i trengsel, Nord-Amerika om frelse fra å stole på sin egen styrke. Forbønnen ble avsluttet med Fadervår, som hver enkelt i den svære forsamling ba på sitt morsmål — en levende illustrasjon til Kirkens mangfold og dens fundamentale enhet! Det var som fikk vår felles bønn allerede en del av sitt svar da vi reiste oss og sang de fire versene av Luthers reformasjonssalme: «Vår Gud han er så fast en borg».

Biskop Chandu Ray fra Lahore i Vest-Pakistan holdt prekenen, et enkelt og ekte vitnesbyrd om Guds kjærlighet i Jesus Kristus og den forpliktelse som frelsen ved nåden alene legger inn over alle som tar imot, til felles tjeneste med å bringe evangeliet ut i all verden. «Jeg er ikke vokset opp i et kristent hjem, jeg er selv en frukt av det misjonsarbeid som ble båret fram av de menn og kvinner som møttes i Edinburgh for femti år siden. Deres hengivelse og trofasthet var igjen en refleks av Guds egen kjærlighet. Det var *for andre* at Jesus Kristus trådte ned fra himmelen og ble menneske, det var *for andre* at Han ga sitt liv hen. Kirken lever ved selvhengivelse og selvfornektelse i Jesu Kristi kjærlighet. Verden ligger i det onde, men Kristus har overvunnet den Onde ved sitt forløsningsverk på korset. Vi er små og skrøpelige, men alle himmelens

krefter står til vår disposisjon i vår tjeneste for Ham. Dette er ikke ønsketenkning, Skriften selv vitner om det. Gud har forlikt menneskene med hverandre og med seg selv (Efes. 2, 12—19), og gitt oss forlikelsens tjeneste (2. Kor. 5, 14ff.). Men utenfor vintreet kan ikke grenene bære frukt. Og grenene «samarbeider» ikke for fruktens skyld. Jesu Kristi Kirke er ikke lik foreldre som er separert, men som går sammen om barnas framtid. Kirken er én i vintreet. Hvis ikke verden i oss kan se forlikelsens tjeneste manifestert, så vil den falle til kommunistene eller andre som prøver å forene med ganske andre midler. Lydhørhet overfor det som kreves i sendebudstjenesten, vil utløse de himmelske krefter som kan skape verden om slik Esaias så den. En ny ordning av internasjonale forhold ville bli skapt ved vår enhet i Kristus. En ny ordning av det økonomiske liv ville tre fram i dagen hvis Kristus på nytt ved oss fikk ta på seg menneskelig nød og lidelse og leke det som er sykt. En ny ordning av religiøst liv ville ta skikkelse dersom evangeliets kildespring ble åpnet for alle folk og nasjoner. Og Guds folk alle vegne ville love og prise Gud for hans mektige gjerninger.

Salmen etter prekenen minnet oss om Jesu gjenkomst, da hvert kne skal bøye seg og hver tunge bekjenne at Han er Herre, til Gud Faders ære. Salmen førte naturlig over til siste ledd i gudstjenesten, lovprisningen, ved erkebiskopen av Canterbury, — i sin form lik den vi bruker i den Norske Kirke på høytidsdagene og foran nattverden. Vi priser da Gud også for hans menighet i himmelen. Her hadde man flettet inn navnene på noen av dem som har betydd mye i Misjonsrådets historie og i den økumeniske rørslen. Vi merket oss at Nathan Söderblom og Eivind Berggrav ble nevnt. Etter nok en salme («Jesus shall reign») fulgte velsignelsen, ved den skotske kirkes moderator.

Etter gudstjenesten var det offisiell mottakelse for alle delegerte i slottet Holyroodhouse. Enkedronningen underholdt seg med en rekke av de delegerte, og ministeren for Skottland representerte den britiske regjering. En kunne besøke de delene av slottet som er særlig minnerike i skotsk historie, og tjenerne syntes åpenbart det var morsomt å kunne fortelle til slike gjester.

Så bar det via busser og ekstratog tilbake til St. Andrews, til en ny strid arbeidsuke. Men høytidsstunden i St. Giles ble liggende i sinnet som en inspirasjon og en utfordring.